

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

دوره دهم - سال دوم

تاریخ چاپ ۱۳۹۶/۷/۱۳

شماره چاپ ۶۲۰

شماره ثبت ۳۱۱

یک شوری

طرح بازنشستگی زودتر از موعد مشاغل قضائی غیرستادی

کمیسیون‌های ارجاعی

اجتماعی
اصلی:

قضائی و حقوقی
فرعی:

معاونت قوانین

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً طرح ذیل که به امضای ۲۴ نفر از نمایندگان رسیده است، جهت طی مراحل قانونی تقدیم می‌گردد.

مقدمه (دلایل توجیهی):

مشاغل قضائی غیرستادی که شامل دادیاری، بازپرسی و عضویت در محاکم که مشروعیت رسیدگی به پرونده‌های قضائی و غیرقضائی را برعهده دارند و به لحاظ صعوبت و پیچیدگی از یک طرف و بالا بودن پرونده‌های ارجاعی به این گونه قضات، آثار منفی جسمی و روانی برای قضات شاغل به وجود می‌آورد و موجب فرسودگی روحی و جسمی آنان می‌گردد که در طول بیست سال اشتغال به این امور، امکان تداوم قضاوت متقن را مشکل می‌نماید و ضرورت پیدا می‌کند که جهت ارتقای سطح اتقان آراء و تصمیمات قضائی و حفاظت از قضات شاغل در این مشاغل و ملاحظه سخت و زیان‌آور بودن این شغل‌ها، آنان را در ردیف مشاغل سخت و زیان‌آور تلقی و با وضع قانون، نسبت به این قشر زحمتکش ادای دین گردد.

پورمختار - محمد کاظمی - پورحسین - خجسته - علی محمد مرادی - بختیار - ابوترابی - خادم - یوسف‌نژاد - نعمتی - محمد ابراهیم رضائی - ظاهری - کرم‌پور - لطفی - بیگدلی - مفتاح - علی ابراهیمی - علیرضا سلیمی - رضازاده - شریف‌پور - وقف‌چی - علیرضا بیگی - محمد عزیز - قاضی‌پور

عنوان طرح:

بازنشستگی زودتر از موعد مشاغل قضائی غیرستادی

ماده واحده- مشاغل قضائی غیرستادی (دادسراها و دادگاهها) در قوه قضائیه، دیوان محاسبات و سازمان تعزیرات حکومتی می‌توانند از بازنشستگی زودتر از موعد بهره‌مند گردند.

تبصره ۱- منظور از مشاغل قضائی غیرستادی، آن دسته از مشاغلی است که به‌طور مستقیم به امر رسیدگی به پرونده‌ها در دادسراها و دادگاهها مربوط باشند.

تبصره ۲- مشمولین این قانون با دارا بودن حداقل بیست و پنج سال سابقه کار قضائی (با حداقل بیست سال سابقه کار قضائی غیرستادی) می‌توانند تقاضای بازنشستگی پیش از موعد نمایند.

تبصره ۳- حقوق بازنشستگی متقاضیان مشمول این قانون، بیست و پنج روز در ماه محاسبه و پرداخت می‌شود و در صورتی که بنخواهند سی روز حقوق دریافت نمایند، مابه‌التفاوت آن را به حساب بیمه مربوط واریز نمایند.

تبصره ۴- تشخیص مشمولین این قانون، حسب مورد با رئیس قوه قضائیه، رئیس دیوان محاسبات و وزیر دادگستری (سازمان تعزیرات حکومتی) می‌باشد.

تبصره ۵- به ازای خروج هر یک از مشمولین این قانون، قوه قضائیه می‌تواند نسبت به جایگزینی از طریق استخدام مطابق مقررات قانونی اقدام نماید.

هیأت‌رئیس‌ه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده (۴)

قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر معاونت قوانین

در مورد طرح بازنشستگی زودتر از موعد مشاغل قضائی غیرستادی تقدیم

می‌گردد.

معاون قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌گردد:

۱- سابقه تقدیم:

ماده ۱۳۴ - قبلاً تقدیم نگردیده است

- قبلاً در جلسه علنی شماره مورخ تقدیم و در تاریخ در مجلس / کمیسیون (موضوع اصل ۸۵ قانون اساسی) رد شده و اینک:

با تغییر اساسی

با تقاضای کتبی ۵۰ نفر از نمایندگان (مشروط به تصویب مجلس)

پیش از انقضاء شش ماه بدون تغییر اساسی

با انقضاء شش ماه با تقاضای کتبی کمتر از ۵۰ نفر از نمایندگان

مجدداً قابل پیشنهاد به مجلس می‌باشد.

نمی‌باشد.

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

رعایت شده است.

در طرح تقدیمی آیین‌نگارش قانونی و ویرایش ادبی رعایت شده است. (با اعمال نظر کارشناسی)

رعایت نشده است، دلایل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

۳- از نظر آیین‌نامه داخلی مجلس (شکلی):

الف- ماده ۱۳۱-

اول- حداقل امضاء لازم (۱۵ نفر) دارد
 ندارد

دوم- موضوع و عنوان مشخص دارد
 ندارد

سوم- دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد در مقدمه دارد
 ندارد

چهارم- موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان دارد
 ندارد

ب- ماده ۱۴۲- طرح تقدیمی دارای یک موضوع است و پیشنهاد آن به عنوان ماده واحده مواجهه با ایراد نمی‌باشد.
 بیش از یک موضوع مواد متعدد می‌باشد.

۴- در اجرای بند(۴) ماده(۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵:

اول: از نظر قانون اساسی؛

طرح تقدیمی با قانون اساسی بطور کلی مغایرت ندارد.

دارد. اصل / اصول مغایر و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌گردد.

دوم: از نظر سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز؛

طرح تقدیمی با سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز مغایرت ندارد.

دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

سوم: از نظر قانون برنامه؛

طرح تقدیمی با قانون برنامه مغایرت ندارد.

دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

چهارم: از نظر آیین‌نامه داخلی مجلس (ماهوی)؛

الف- طرح تقدیمی با قانون آیین‌نامه داخلی مجلس مغایرت ندارد.

دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

ب- ماده ۱۲۴- رعایت اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی شده است.

نشده است، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

ج- ماده ۱۸۵- موجب اصلاح یا تغییر برنامه مصوب نمی‌شود و نیاز به $\frac{2}{3}$ رای نمایندگان ندارد.

می‌شود $\frac{3}{4}$ دارد.

تعداد یک برگ اظهارنظر به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیرکل تدوین قوانین

۵- طرح تقدیمی از حیث پیشگیری از وقوع جرم با بند(۵) اصل(۱۵۶) قانون اساسی مغایرت ندارد.

دارد.

معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه

ضمیمه نظر اداره کل تدوین قوانین

بیان مستندات و دلایل مغایرت:

- ۱- عنوان طرح مغایر سیاستهای تفیقی مجلس می باشد، مناسب است جهت جلوگیری از ایجاد تورم در عناوین قانونی، این طرح در قالب اصلاح یا الحاق به قوانین موجود مطرح شود.
- ۲- ماده واحده و تبصره های ذیل آن در موارد متعددی مبهم و مغایر اصول نگارش متون قانونی تنظیم شده است به عنوان مثال در ماده واحده آمده است:
 - ۱-۲- «مشاغل قضائی غیرستادی (دادسراها و دادگاهها) ... می توانند از بازنشستگی زودتر از موعد بهره مند گردند» به جای لفظ «مشاغل» باید «شاغلین» درج گردد.
 - ۲-۲- همچنین عبارت داخل پرانتز در توضیح مشاغل قضائی غیرستادی نارسا و مبهم است. اینگونه است عبارت (سازمان تعزیرات حکومتی) در تبصره (۴).
 - ۳-۲- طرح تقدیمی در تبصره (۵) به قوه قضائیه اجازه داده با خروج هر یک از شاغلین امر قضا یک نفر را استخدام نماید. عدم ذکر دیوان محاسبات در این تبصره موجب ابهام می گردد.

سوابق قانونی

جدول سوابق قانونی طرح بازنشستگی زودتر از موعد مشاغل قضائی غیرستادی

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	مواد	مرتبط
۱	قانون تأمین اجتماعی با اصلاحات و الحاقات بعدی	۱۳۵۴/۰۴/۰۳	۷۶	
۲	قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور با اصلاحات و الحاقات بعدی	۱۳۶۷/۰۹/۰۱		
۳	این نامه اجرایی بند (۵) جزء (ب) ماده واحده قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده (۷۶) قانون اصلاح مواد (۷۲) و (۷۷) و تبصره ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و الحاق دو تبصره به ماده (۷۶) مصوب ۱۳۷۱ - مصوب ۱۳۸۰	۱۳۸۵/۱۲/۲۶	۱	

قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۰۴/۰۳ با اصلاحات و الحاقات بعدی

ماده ۷۶ - مشمولین این قانون در صورت حائز بودن شرایط زیر حق استفاده از مستمری بازنشستگی را خواهند داشت .

۱ - حداقل ده سال حق بیمه مقرر را قبل از تاریخ تقاضای بازنشستگی پرداخته باشند .

۲ - سن مرد به شصت سال تمام و سن زن به پنجاه و پنج سال تمام رسیده باشد .

تبصره ۱ - (اصلاحی ۱۳۷۱/۱۲/۱۶) کسانی که ۳۰ سال تمام کار کرده و در هر مورد حق بیمه مدت مزبور را به سازمان پرداخته باشند در صورتی که سن مردان ۵۰ سال و سن زنان ۴۵ سال تمام باشند می توانند تقاضای مستمری بازنشستگی نمایند .

تبصره ۲ - (اصلاحی ۱۳۸۰/۰۷/۱۴)

الف - کارهای سخت و زیان آور کارهایی است که در آنها عوامل فیزیکی ، شیمیایی ، مکانیکی و بیولوژیکی محیط کار ، غیر استاندارد بوده و در اثر اشتغال کارگر تنشی به مراتب بالاتر از ظرفیتهای طبیعی (جسمی و روانی) در وی ایجاد گردد که نتیجه آن بیماری شغلی و عوارض ناشی از آن بوده و بتوان با بکارگیری تمهیدات فنی ، مهندسی ، بهداشتی و ایمنی و غیره صفت سخت و زیان آور بودن را از آن مشاغل کاهش یا حذف نمود .

۱ - کارفرمایان کلیه کارگاههای مشمول قانون تأمین اجتماعی که تمام یا برخی از مشاغل آنها حسب تشخیص مراجع ذی ربط سخت و زیان آور اعلام گردیده یا خواهند گردید ، مکلفند ظرف دو سال از تاریخ تصویب این قانون نسبت به ایمن سازی عوامل شرایط محیط کار مطابق حد مجاز و استانداردهای مشخص شده در قانون کار و آیین نامه های مربوطه و سایر قوانین موضوعه در این

زمینه اقدام نمایند .

۲ - کارفرمایان کارگاههای مشمول قانون تأمین اجتماعی مکلفند قبل از ارجاع کارهای سخت و زیان آور به بیمه شدگان ، ضمن انجام معاینات پزشکی آنان از لحاظ قابلیت و استعداد جسمانی متناسب با نوع کارهای رجوع داده شده (موضوع ماده ۹۰ قانون تأمین اجتماعی) ، نسبت به انجام معاینات دوره ای آنان که حداقل در هر سال نباید کمتر از یکبار باشد ، نیز به منظور آگاهی از روند سلامتی و تشخیص بهنگام بیماری و پیشگیری از فرسایش جسمی و روحی اقدام نمایند ، وزارتخانه های بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی و کار و امور اجتماعی مکلفند تمهیدات لازم را در انجام این بند توسط کارفرمایان اعمال نمایند .

ب - حمایتها

۱ - افرادی که حداقل بیست سال متوالی و بیست و پنج سال متناوب در کارهای سخت و زیان آور (مخل سلامت) اشتغال داشته باشند و در هر مورد حق بیمه مدت مزبور را به سازمان پرداخته باشند می توانند تقاضای مستمری بازنشستگی نمایند . هر سال سابقه پرداخت حق بیمه در کارهای سخت و زیان آور یک و نیم سال محاسبه خواهد شد .

۲ - در صورتی که بیمه شدگان موضوع این تبصره قبل از رسیدن به سابقه مقرر در این قانون دچار فرسایش جسمی و روحی ناشی از اشتغال در کارهای سخت و زیان آور گردند با تأیید کمیسیونهای پزشکی (موضوع ماده ۹۱ قانون تأمین اجتماعی) با هر میزان سابقه خدمت از مزایای مندرج در این تبصره برخوردار خواهند شد .

۳ - در مورد سایر بیمه شدگان حداقل سابقه پرداخت حق بیمه برای استفاده از مستمری بازنشستگی از تاریخ تصویب این قانون هر سال یک سال افزایش خواهد یافت تا آنکه این حداقل به بیست سال تمام برسد .

۴ - از تاریخ تصویب این قانون جهت مشمولان این تبصره ، چهار درصد (۴٪) به نرخ حق بیمه مقرر در قانون تأمین اجتماعی افزوده خواهد شد که آنهم در صورت تقاضای مشمولان قانون ، بطور یکجا یا به طور اقساطی توسط کارفرمایان پرداخت خواهد شد .

۵ - تشخیص مشاغل سخت و زیان آور و نحوه احراز توالی و تناوب اشتغال ، نحوه تشخیص فرسایش جسمی و روحی و سایر موارد مطروحه در این تبصره به موجب آیین نامه ای خواهد بود که حداکثر ظرف چهار ماه توسط سازمان تأمین اجتماعی و وزارتخانه های کار و امور اجتماعی و بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید .

۶ - بیمه شدگانی که دارای سابقه پرداخت حق بیمه در کارهای سخت و زیان آور به تاریخ قبل از تاریخ تصویب این قانون باشند می توانند با استفاده از مزایای این قانون درخواست بازنشستگی نمایند در این صورت با احراز شرایط توسط بیمه شده ، کارفرمایان مربوطه مکلفند حق بیمه مربوطه و میزان مستمری برقراری را تا احراز شرایط مندرج در تبصره (۲) همچنین چهاردرصد (۴٪) میزان مستمری برقراری نسبت به سنوات قبل از تصویب این قانون را یکجا به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت نمایند .

بلی ، مشمول مزایای تبصره (۲) الحاقی به ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی می شوند . سابقه پرداخت حق بیمه در کارهای سخت و زیان آور به هر میزان ، قبل یا بعد از اشتغال در مشاغل عادی به ازاء هر سال سابقه ، یک و نیم (۱ / ۵) سال محاسبه خواهد شد . بلی ، توالی اشتغال به قوت خود باقی است .

تبصره ۳ - (الحاقی ۱۳۷۱/۱۲/۱۶) بیمه شدگانی دارای ۳۵ سال تمام سابقه پرداخت حق بیمه باشند می توانند بدون در نظر گرفتن شرط سنی مقرر در قانون تقاضای بازنشستگی نمایند .
تبصره ۴ - (الحاقی ۱۳۷۶/۰۷/۰۱) زنان کارگر با داشتن (۲۰) سال سابقه کار و (۴۲) سال سن به شرط پرداخت حق بیمه با (۲۰) روز حقوق می توانند بازنشسته شوند .

قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۶۷/۰۹/۰۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی

ماده واحده - (اصلاحی ۱۳۸۷/۰۲/۱۵) کلیه وزارتخانه ها ، شرکتهای ، مؤسسات دولتی ، شهرداریها ، بانکها ، مؤسسات و شرکتهای و سازمانهاییکه شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است و همچنین بنیاد شهید و امور ایثارگران انقلاب اسلامی ایران می توانند مستخدمین معلول (اعم از جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی ، معلولین حوادث ناشی از کار ، بیماران ناشی از شرایط خاص کار و معلولین عادی) رسمی یا ثابت یا دارای عناوین مشابه خود را بشرط داشتن حداقل بیست سال تمام سابقه خدمت بر اساس درخواست کتبی آنان و تصویب شورای امور اداری و استخدامی کشور با افزودن سنوات خدمت ارفاقی که مدت آن ذیل بر حسب نوع و درجه معلولیت و یا بیماری مشخص گردیده است ، به مدت خدمات آنان بدون پرداخت کسور فقط از لحاظ احتساب حقوق بازنشستگی بازنشسته نمایند .

خدمت زائد بر سی سال این افراد قابل محاسبه نبوده و در تعیین حقوق بازنشستگی آنان آخرین حقوق قبل از بازنشستگی مبنای محاسبه قرار می گیرد .

۱ - در مورد جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی در درجات بین ۲۰٪ تا ۴۰٪ تقصص عضو یا اعضا یا کاهش توانائیها برای انجام کار حداقل سه و حداکثر شش سال و درجات بین ۴۰٪ تا آستانه از کارافتادگی کامل حداقل شش و حداکثر ده سال به تناسب درجات فوق به جمع سنوات خدمت مستخدم افزوده میشود . ملاک ارفاق از نظر درجه معلولیت بالاترین میزان معلولیت از آغاز تا زمان بازنشستگی است .

۲ - در مورد معلولیتهای مربوط به حوادث ناشی از کار و یا بیماری های ناشی از شرایط خاص کار در درجات بین ۲۰٪ تا ۴۰٪ تقصص عضو یا اعضا و یا کاهش توانائیها برای انجام کار حداقل دو و حداکثر پنج سال و درجات بین ۴۰٪ تا آستانه از کارافتادگی کامل حداقل پنج و حداکثر هشت سال به تناوب درجات فوق به جمع سنوات خدمت مستخدم افزوده میشود .

۳ - در مورد معلولین عادی که بدلائل غیر ناشی از کار معلول شده اند در درجات بین ۲۰٪ تا ۴۰٪ تقصص عضو یا اعضا یا کاهش توانائیها برای انجام کار حداقل دو و حداکثر سه و در درجات بین ۴۰٪ تا آستانه از کارافتادگی کامل حداقل سه و حداکثر شش سال به تناسب درجات فوق به سوابق خدمت مستخدم اضافه میشود .

تبصره ۱ - تشخیص درجه معلولیت جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی بعهدہ کمیسیون پزشکی بنیاد شهید و تشخیص نوع معلولیت و درجات تقصص عضو یا اعضا و یا کاهش توانایی برای انجام کار در مورد افراد مشمول این قانون بعهدہ کمیسیون پزشکی معتمد متشکل از حداقل سه نفر از افراد متخصص بر حسب نوع معلولیت و یا بیماری با معرفی وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی خواهد بود و تعیین مدت سنوات ارفاقی براساس موارد فوق الذکر با شورای امور اداری و استخدامی کشور میباشد .

تبصره ۲ - مستخدمینی که به استناد ماده ۷۹ قانون استخدام کشوری و مقررات مشابه آن در قوانین دستگاههای مذکور در این لایحه از کارافتاده می شوند، حداقل سه سال به سنوات خدمت آنان بدون پرداخت کسور از لحاظ بازنشستگی اضافه خواهد شد و در صورتی که با ارفاق مذکور، خدمت این قبیل افراد از پانزده سال کمتر شود

مدت خدمت آنان پانزده سال منظور خواهد شد.

تبصره ۳ - شاغلین مشاغل سخت و زیان آور که وظایف مربوط به شغل آنان باعث بروز ناراحتی های جسمی و روحی میگردد ، می توانند با داشتن حداقل بیست سال سابقه خدمت براساس درخواست کتبی خود با حداکثر پنج سال ارفاق بازنشسته شوند .

تبصره ۴ - آئین نامه اجرائی ماده فوق ظرف ۳ ماه با پیشنهاد سازمان امور اداری و استخدامی با همکاری بنیاد شهید و سازمان بهزیستی تهیه و بتصویب هیأت وزیران خواهد رسید .

تبصره ۵ - (الحاقی ۱۳۸۳/۰۲/۲۱) جانبازان و آزادگان کارگر مشمول قانون کار و تأمین اجتماعی با لحاظ تبصره (۲) ماده (۲) قانون اصلاح مقررات بازنشستگی و وظیفه قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳/ ۱۲/ ۱۳۶۸ مشمول این قانون خواهند بود و مشمول حداقل شرط سنی پنجاه سال با داشتن سی سال سابقه کار نمی باشند .

تبصره ۶ - (الحاقی ۱۳۸۳/۰۲/۲۱) پرداخت هزینه های ناشی از اصلاح این قانون اعم از حق بیمه و مستمری قابل پرداخت تا احراز شرایط بازنشستگی و حق بیمه سنوات ارفاقی طبق مقررات در دستگاههای دولتی به عهده دستگاه مربوط و در دستگاههای غیردولتی از جمله دستگاههای مشمول قانون کار به عهده دولت است که با اعلام آن توسط سازمان تأمین اجتماعی اعتبار مربوط طی ردیف جداگانه ای همه ساله در بودجه کل کشور پیش بینی و به حساب سازمان یاد شده پرداخت خواهد شد .

نظر مجلس : بلی ، مشمول مفاد تبصره (۶) ذیل ماده واحده قانون مذکور میباشد .
قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و چهار تبصره در جلسه علنی روز سه شنبه اول آذر ماه یکهزار و سیصد و شصت و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۹/ ۹/ ۱۳۶۷ با تأیید شورای نگهبان رسیده است .

آیین نامه اجرائی بند (۵) جزء (ب) ماده واحده قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده (۷۶) قانون اصلاح مواد (۷۲) و (۷۷) و تبصره ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و الحاق دو تبصره به ماده (۷۶) مصوب ۱۳۷۱ - مصوب ۱۳۸۰ -

ماده ۱ - کارهای سخت و زیان آور کارهایی است که در آنها عوامل فیزیکی ، شیمیایی ، مکانیکی ، بیولوژیکی محیط کار غیر استاندارد بوده و در اثر اشتغال بیمه شده تنشی به مراتب بالاتر از ظرفیتهای طبیعی (جسمی و روانی) در وی ایجاد می شود که نتیجه آن بیماری شغلی و عوارض ناشی از آن باشد .
مشاغل سخت و زیان آور موضوع این ماده به دو گروه تقسیم می شوند :

الف - مشاغلی که صفت سخت و زیان آوری با ماهیت شغلی وابستگی دارد اما می توان با بکارگیری تمهیدات بهداشتی ، ایمنی و تدابیر فنی مناسب توسط کارفرما سختی و زیان آوری آنها را حذف نمود .

ب - مشاغلی که ماهیتاً سخت و زیان آور بوده و با بکارگیری تمهیدات بهداشتی ، ایمنی و تدابیر فنی توسط کارفرما ، صفت سخت و زیان آوری آنها کاهش یافته ولی کماکان سخت و زیان آوری آنها حفظ می گردد .

تبصره - مشمولین قانون «نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور - مصوب ۱۳۶۷ - و اصلاحات بعدی آن » و همچنین مشمولین قانون «حفاظت در برابر اشعه - مصوب ۱۳۶۸ -» تابع قوانین و مقررات مربوط خواهند بود . مجلس شورای اسلامی - اکبر هاشمی